

3. Felkészülés az önkéntes indulására

T-kit
Nemzetközi
önkéntes szolgálat

3.1 Hogyan találjunk megfelelő partnert projektünkhöz?

A partnerkeresés egyike az első és legfontosabb feladatoknak a nemzetközi önkéntes szolgálatba való bekapcsolódás során. A megfelelő partnerek megtalálása kétségtelenül kulcsfontosságú a sikerhez. E fejezet hasznos ötleteket és tanácsokat kíván adni ahhoz, hogyan keressünk partnerszervezetet, milyenek lehetnek is azok, valamint hogyan nézzünk utána, hogyan valóban megfelelők-e.

3.1.1 Partnerkeresés

Mielőtt nekifogunk a partnerszervezetek felkutatásának, elsősorban azzal kell tisztában lennünk, hogy mit is keresünk.

A következő kérdések segíthetik az erről való gondolkodást:

Megfontolandó kérdések:

- Milyen célok vezérelnek az önkéntesek cseréjében? És azoknak milyen mértékben kell illeszkedniük a partnerek céljaihoz (lásd 1.4 A nemzetközi önkéntes szolgálatban való részvétel okai)?
- Milyen fiatalokkal dolgozunk együtt vagy milyenekkel (nem) szeretnénk együtt dolgozni (valamilyen speciális célcsoport, mint például hátrányos helyzetűek; illetve nincs különleges feltétel)?
- Milyen munkaterületet tudunk felkínálni, illetve melyet keresünk (csak egy speciális munkaterületet – mint pl. a környezetvédelem – vagy nincs konkrét terület)?
- Milyen típusú munkát kellene elvégezni (fizikai vagy szellemi munkát, megelőző jártasság szükséges-e, milyen kockázatokkal jár a munka, szükséges-e az idegen nyelv ismerete)?
- Milyen támogatást és szervezésbeli segítséget tudunk ajánlani az önkénteseknek (képzés, megfelelő segítségnyújtás, étkezés és szállás, zsebpénz, biztosítás)?
- Mit várunk el önkénteseinktől (nyelvi, vagy számítógépes ismereteket, semmilyen készséget, anyagi hozzájárulást; vagy csak bizonyos országból, vagy csak férfiakat, vagy csak nőket várunk)?
- Mit tudunk ajánlani a partnerszervezetnek és mit várunk el tőle (találkozókat, kommunikációt, anyagi vagy egyéb támogatást, valamilyen speciális tudást és tapasztalatot, minimális követelményeket)?
- Hány önkéntest tervezünk küldeni vagy fogadni (egy személyt egyetlen alkalommal vagy évente több csoportot)?
- Mekkora partnerszervezetet keressünk (kicsit és rugalmasat vagy inkább nagyot, több lehetőséggel)?
- Vannak-e olyan formai követelményei szervezetünknek, illetve a támogatási rendszernek, amelyeknek meg kell felelni?
- Bármilyen más?

Ötletek képzésekhez

Üljünk le együtt a testület vagy a bizottság embereivel, azokkal, akik segítenek kidolgozni, vagy megszervezni ezt a nemzetközi önkéntes szolgálati programot. Mindenkit szervezzünk kis csoportokba vagy párokba, és biztosítsunk nekik filctollakat és flipchartot. Együttesen hasonlítsuk össze a falra kiakasztott flipchartokon összegyűjtött véleményeket, majd beszéljük meg a válaszok mögötti okokat.

Amint tisztában vagyunk azzal, hogy mit is keresünk, illetve mit tudunk ajánlani (és mit nem), elkezdhetjük a partnerek felkutatását.

Ha újoncok vagyunk a nemzetközi önkéntes szolgálat világában, nem kell újból feltalálnunk a spanyolviaszt. Kapcsolatot kereshetünk és együttműködhetünk egy bejegyzett szervezettel a nemzetközi önkéntes szolgálat területén (II. számú melléklet: A nemzetközi önkéntes szolgálattal foglalkozó szervezetek, programok és platformok áttekintése). Nekik megvannak a szükséges nemzetközi kapcsolataik és struktúrájuk ahhoz, hogy önkénteseket küldjenek külföldre vagy külföldi önkénteseket biztosítsanak számunkra. Természetesen az ő feltételeiknek és munkastílusuknak meg kell felelni. Amennyiben egyéni utat választunk és saját stratégiát kívánunk kidolgozni partnerkapcsolatok kialakítására (pl. egy speciális munkaterületen, speciális célcsoporttal, speciális módon), az is lehetséges, de több munkát és időt igényel.

A partnerkeresés módjai

- Az internet értékes információforrás, melyen olyan szervezeteket találhatunk, amelyek érdeklődési területünkön aktívak és az általunk elképzelt országban vannak. Majdnem minden, ezen T-kitben szereplő, nemzetközi önkéntes szolgálatban érdekelt szervezetnek van saját weboldala linkekkel, különböző országokban található partnerszervezetekhez (lásd II. számú melléklet: A nemzetközi önkéntes szolgálattal foglalkozó szervezetek, programok és platformok áttekintése).
- A legtöbb országban léteznek adatbázisok⁵, listák vagy kiadványok minden bejegyzett ifjúsági, társadalmi, kulturális és egyéb civil szervezetről. A különböző országokban található kormányzati információs szolgáltatók is tudnak tájékoztatást adni erről.
- További információt kaphatsz egy ország ifjúsági szervezeteiről, ha kapcsolatba lépsz a nemzeti ifjúsági tanáccsal, de kérhetsz egy európai ernyőszervezettől is adatokat ennek a szervnek a különböző országokban található tagjairól. A nemzeti ifjúsági tanácsokról és az európai civil ernyőszervezetekről pedig találhatsz egy listát a www.youthforum.org oldalon. Ha szervezeted része egy nagyobb nemzetközi hálózatnak, partnerkeresésre ezt a struktúrát is felhasználhatod.
- A nemzetközi képzések és szemináriumok szintén alkalmasak arra, hogy új partnerkapcsolatokat kezdeményezzünk. Akár mi is részt vehetünk ilyen találkozókön, de megkérdezhetünk egy munkatársat vagy barátot is, aki ott volt. Néhány európai szintű szervezet és intézmény, amely a nemzetközi önkéntes szolgálat témájával kapcsolatosan gyakran kínál nemzetközi képzéseket, tanulmányutakat, szemináriumo-

kat, partnerkapcsolatban áll többek között az Európai Bizottsággal és az Európa Tanáccsal (www.training-youth.net), az Ifjúság 2000–2006 Program nemzeti irodáival (a címlista elérhető a www.europa.eu.int/comm/education/youth.html), az Európa Tanács Ifjúsági és Sportigazgatóságával (www.coe.int/youth), az AVSO-val (Association of Voluntary Service Organisations, www.avso.org) és a CCIVS-szel (Coordinating Committee for International Voluntary Service, www.unesco.org/ccivs).

- Felhasználható a lehetséges önkéntes szolgálati helyeket bemutató internet-adatbázisokat is. Az Európai Önkéntes Szolgálat programon belül létezik egy adatbázis a fogadó szervezetek nyújtotta lehetőségekről, mely elérhető a www.sosforevs.org oldalon. Bármilyen szervezet bekerülhet az adatbázisba, amennyiben jóváhagyott Szándéknyilatkozattal rendelkezik, melyhez űrlapot az Ifjúság 2000–2006 Program nemzeti irodáinál lehet igényelni. Amennyiben Kelet- és Közép-Európában keresünk partnereket, a www.eastlinks.net nagy segítségünkre lehet, és a www.movit.si/mladina/database.htm kínál délkelet-európai szervezetekről adatbázist. Az egész világra kiterjedő adatbázist kínál a www.idealists.org (ingyenesen elérhető és lehetőség van online feliratkozásra).

Figyelem! Meg kell említeni, hogy az internet és az adatbázisok nem a legideálisabb eszközök arra, hogy stratégiai partnert keressünk, hacsak nem társul hozzá személyes kapcsolat (melyet szeminárium, találkozó vagy egy jövőbeni lehetőségeket felmérő látogatás, nyaralás stb. során alakítottunk ki).

3.1.2 Minőségi követelmények

A partnerkeresésnek nemcsak egy partner felkutatása a célja, hanem az is, hogy olyan partnert találjunk projektünkhöz, aki biztosítani tudja a minimális minőségi követelményeket ahhoz, hogy minden bevont résztvevő számára sikeressé válhasson a nemzetközi önkéntes szolgálat. A legalapvetőbb követelmények, melyeket mi határozzunk meg, nagyban függenek a projekt típusától (pl. az építőtáborban lévő életkörülmények jóval ridegebbek, mint ha egyéni elhelyezésben lenne részünk), a bevont szervezetek jellegétől (pl. a helyi szervezetek sokkal szigorúbb szabályaik vannak, mint az önállóan működtetett ifjúsági kluboknak) és maguktól az önkéntesektől (pl. a testi fogyatékkal élő vagy hátrányos helyzetű önkénteseknek nagyobb támogatásra van szükségük).

Figyelem! Az alábbi követelmények némelyike a küldő, némelyike a fogadó szervezetre, néhány pedig mindkettőre vonatkozik.

⁵ Magyarországi civil szervezetekről az alábbi honlapokon lehet információt találni: www.nonprofit.hu, www.onkentes.hu, www.icsszem.hu. – A szerk.

A kommunikációra vonatkozó követelmények:

- **Partnerségi kapcsolat**
Elég jól ismerik egymást a partnerek? Szükséges-e néhány előkészítő találkozó? A fogadó szervezetnek van-e szüksége arra, hogy egy képviselőjét elküldje a program keretén belül szervezett képzésekre vagy találkozókra?
- **Kommunikáció a fogadó és küldő szervezetek között**
Milyen szoros kapcsolat várható el a küldő és fogadó szervezetek között? – Milyen gyakran? Milyen kommunikációs csatorna révén? Egyértelmű, hogy ki kivel kerülhet kapcsolatba és milyen körülmények között (például válsághelyzetben)? Milyen tájékoztatást kell nyújtani (például az önkéntes büntetett előéletű)? Rendelkezésre áll-e megfelelő szintű nyelvismeret valamilyen közös nyelven? A fogadó szervezet hány tagjánál?
- **Együttműködés a fogadó és küldő szervezetek között**
Mennyire szükséges a feladatok részletes meghatározása? Milyen eljárást kell követni az előre nem látható eseményekkel kapcsolatosan? Milyen lehetőségek vannak a találkozásra és a kérdések megvitatására?
- **Külső kommunikáció**
Van külön stratégiánk arra, hogyan teremtsünk kapcsolatot a projekt és a hivatalos szervek, a sajtó, a helyi közösség, valamint a küldő és a fogadó szervezet munkatársai között?

A felkészülésre vonatkozó követelmények:

- **A projekt kezdete előtt**
Milyen feltételeknek kell megfelelni a nemzetközi önkéntes szolgálatban való részvételhez (nyelv, előzetes olvasmányok stb.)? Szükséges-e előkészítő szeminárium? Mi az, amit fontolóra kell venni az előkészület során? Milyen információkat kell beszerezni?
- **Megérkezés utáni képzés**
Az érkezést követően mennyi idő elteltével érdemes képzést tartani? Mit kell tartalmaznia ennek a képzésnek? Ki legyen jelen a képzésen?

A logisztikai háttérre vonatkozó követelmények:

- **Ellátás és szállás**
A fogadó szervezet tud étkezést biztosítani? Az önkénteseknek egyágyas szobájuk van vagy szálláshelyüket meg kell osztaniuk más önkéntesekkel? Milyen higiéniai feltételekkel rendel-

kezik a szoba? Egy rövid távú önkéntes-csoport esetén közös lakószoba biztosítása kielégítő-e? Van lehetőség vegetáriánus vagy egyéb speciális étrend biztosítására?

- **Helyszín**
A helyi közlekedési lehetőségekhez való hozzáférés: Mennyire könnyű az önkéntesnek a munkahely és a szállás között utaznia? Ha a helyszín a város egy problémás környékén van, hogyan gondoskodik a fogadó szervezet az önkéntes biztonságáról? Ha az önkéntes szolgálati hely egy kistelepülésen van, milyen szabadidős lehetőségek biztosíthatók?

A feladattal kapcsolatos követelmények:

- **Az önkéntesek javasolt tevékenysége**
Van-e a fogadó szervezetnek pontos elgondolása, leírása arról, hogy az önkéntes mit fog csinálni? Van lehetőség arra, hogy megváltoztassuk a feladatokat? Mi az, amit elvárhat a fogadó szervezet az önkéntestől és mi az, amit nem?
- **Munkaidő**
Milyen napi, heti határértékek meghatározottak az önkéntes számára a munkaidőre vonatkozóan? Mennyi szabadidő illeti meg az önkéntest? Mennyire lehet rugalmas a fogadó szervezet?
- **Csoportos vagy egyéni munka**
Az önkéntes része egy csoportnak? Más önkénteseket is bevonnak ebbe a munkába? Milyen szintű az együttműködés a szervezet dolgozóival és az önkéntesek között?
- **Biztonsági kérdések**
Különös tekintettel a fizikai munkára, milyen biztonsági eljárások léteznek? Az önkéntesek kapnak-e védőfelszerelést (sisak, kesztyű stb.)? Mit fedez a biztosítás és mit nem?
- **Fizetett munka helyettesítése**
Egyértelműen elkülönülnek-e az önkéntes feladatai a szervezet dolgozóinak feladataitól? Az önkéntes fizetett munkát helyettesít? Milyen veszélye van annak, ha az önkéntesre úgy gondolnak, mint aki más munkáját veszi el?

Az önkéntes támogatásával kapcsolatos követelmények

- **Az önkéntesek számára nyújtott támogatás**
Szükséges-e, hogy a szervezet egy munkatársa külön ellenőrizze az önkéntes tevékenységét? Mennyi időt és energiát kell, hogy ez a személy az önkéntes támogatásának szenteljen? Kell-e ennek a személynek valamilyen szintű képzettséggel rendelkeznie? Milyen visszacsatolási módszerrel kell alkalmazni az önkéntes irányában?

- Szabadidő támogatása
Kötelessége-e a fogadó szervezetnek az önkéntest annak szabadidejében is segíteni? Milyen segítségnyújtás (nem) megfelelő?
- Nyelvi képzés
Van-e közös nyelve a projektnek? Az önkéntes és munkatársai közös nyelvet beszélnek? Van lehetőség nyelvtanfolyamra járni?
- Feladattal kapcsolatos képzés
Milyen képzést és felkészítést kell biztosítani az önkéntesnek annak érdekében, hogy feladatait teljesíteni tudja? Vannak-e olyan szakemberek, akik az önkénteseket segítik az összetettebb feladatok ellátásában?
- Értékelés és utókövetés
Szükséges-e rendszeres értékelés és jelentés készítése az önkéntesekről vagy a projektről? Mit kell értékelni és milyen formában? Miután hazatér az önkéntes, milyen lépéseket kell tenni? Az önkéntes szolgálat végén kell-e bizonyítványt adni – és ha igen, milyet?

A pénzügyi kérdésekkel kapcsolatos követelmények:

- A projekthez kapcsolódó követelmények
Melyik fél milyen költséget fizet? Milyen könyvelés szükséges (milyen pénznemben és milyen nyelven)? Melyek a megengedhető költségek és melyek nem? Az önkéntes szolgálatot követően milyen pénzügyi elszámolási kötelezettségek vannak? Milyen rugalmasság alkalmazható az előre nem látható körülmények fennállása esetén?
- Az önkénteshez kapcsolódó követelmények
Milyen pénzügyi hozzájárulás várható az önkéntestől az utazási költségekre és a szabadidős tevékenységekre vonatkozóan? Van zsebpénz? Mennyi és milyen gyakran?

Ötletek képzésekhez:

A projekt szervezőit osszuk két csoportra! Az egyik csoportot kérjük meg arra, hogy dolgozza ki és fogalmazza meg, hogy mit jelent az ideális nemzetközi önkéntes szolgálati projekt (egy vagy több terület követelményeire vonatkozóan). A másik csoportnak a lehető legrosszabb projektet kell elképzelnie (ugyanazon szempontokat figyelembe véve). A csoportoknak egy nagy papírra kell leírni az általuk összegyűjtöttet. Mikor elkészültek, össze kell hasonlítaniuk a két szélsőséges példát és meg kell vitatniuk, hogy milyen minimális követelményeknek kell a nemzetközi önkéntes szolgálatnak megfelelnie ahhoz, hogy minden rendben legyen.

A partnerszervezet értékelése

Hogyan értékeljük, hogy vajon eleget tettek-e az elvárásoknak? Egy minimális követelményekből álló lista segítségével két értékelési eszközt dolgozhatunk ki: egy jelentkezési űrlapot és egy útmutatót a terepszemléhez.

Jelentkezési űrlap

A jelentkezési űrlap valójában egy kérdéssor, amely a legfontosabb minőségi elvárások szempontjaira hívja fel a figyelmet. Ennek segítségével nemcsak az ahhoz szükséges információkat szerezhetjük be, hogy eldöntsük, együtt dolgozzunk-e ezzel az új partnerszervezettel, hanem az űrlap azt is megmutatja partnerünknek, hogy mi mit találunk fontosnak; s ezáltal az együttműködés keretét is megalapozza. Amennyiben a partnerszervezet eddig nem vett részt nemzetközi önkéntes szolgálatban, az űrlap kérdései az önkéntes projekt különböző alapelemeit is bemutatják.

Néhány ötlet a jelentkezési űrlaphoz:

- Az önkéntesnek kínált feladatokra vonatkozóan:
Ahelyett, hogy csak magáról a felkínált feladatokról tennék fel kérdéseket, egy lehetséges munkanap reggeltől estig való leírását kérjük. Meglehetősen egyszerű úgy fogalmazni, mint pl. „a csapat segítése itt is, ott is”, de ez pontosan nem mondja meg, hogy mit kellene tennie az önkéntesnek.
- Tegyük bele olyan kérdéseket is, melyek a készségekre vonatkoznak, és kérjük megfelelő tájékoztatást az ellátandó feladatokról.
- Azt is fontos megtudnunk, hogy az önkéntes projektet illetően hányan vesznek részt a döntési folyamatban. Vajon azokat a szervezeti tagokat, akik az önkéntessel kapcsolatban lesznek, megkérdezték-e az új csapattag vállalásának ötletéről?
- Egy olyan részt is szerepeltessünk benne, mely magával az önkéntesség fogalmával foglalkozik. – Miért szeretne a szervezet önkéntest fogadni? Mit gondolnak, milyen előnyük származhat ebből? Milyen gondolataik, véleményük van az önkéntes szerepéről általában?
- Ha az űrlap több információját is fel szeretnénk használni más dokumentumokban, akkor érdemes az űrlap elektronikus kitöltését kérnünk, így elkerülhetjük ezek újragépelését.
- Próbáljunk olyan űrlapot készíteni, amely elősegíti annak kitöltését: egy izléses külső, szimbólumokkal és rajzokkal jobban ösztönzi arra, hogy leüljön és megválaszolja a kérdéseket. Ha úgy érezzük, hogy az űrlap túl hivatalos és ijesztően hat partnereinkre, akkor érdemes ezeket a kérdéseket telefonon is feltennünk.

Útmutató a terepszemléhez

Tanácsos a döntést nem kizárólag az űrlap alapján meghozni. Sokkal egyszerűbb a partnerszervezetről úgy véleményt formálni, hogy láttuk a helyet és megismerkedtünk a felelős személyekkel. Amennyiben forrásaink korlátozottak, arra is rákérdezhetünk az űrlapon, hogy a partnerszervezet egy embere rendelkezésünkre áll-e egy hosszabb telefonbeszélgetésre.

A látogatás további előnye, hogy sokkal meggyőzőbben lehet az érintett munkatársaknak vagy önkénteseknek elmondani mindazt, amit saját szemünkkel láttunk, s nem kell csupán egy valószínűleg elfogult „bennfentes” által készített szöveges leírásra hagyatkoznunk.

Nagy segítséget jelent az is, ha a terepszemlére egy, lehetséges kérdésekkel és kételyekkel megfogalmazott útmutatólapot készítünk, melynek pontjai a jelentkezési űrlap bizonytalanságait tisztázzák.

Néhány ötlet a terepszemléhez:

- A helyzetfelmérő látogatás során ne csak egy személlyel beszéljünk, hanem a szervezet több munkatársával és – ha lehet – önkéntesekkel is!
- Lehetőleg nézzük meg az önkéntes számára a fogadó szervezetnél felkínált munka- és lakóhelyet!
- Próbáljunk benyomást szerezni arról, hogy miért szeretnék küldeni vagy fogadni önkéntest!
- Közvetlenül a látogatás után írjuk meg a beszámolót, amikor még frissek az élményeink!

Hogyan ösztönözzük szervezeteket a programunkba való bekapcsolódásra?

Általában könnyebb motivált fiatalokat találni külföldi önkéntes szolgálatra, mint meggyőzni szervezeteket vagy intézményeket arról, hogy csatlakozzanak a nemzetközi önkéntes szolgálat-hoz és biztosítsanak lehetőséget külföldi önkénteseknek. Attól függően lesz könnyebb vagy nehezebb a meggyőzés, hogy az önkéntesség mennyire ismert és elismert a szervezetnél vagy az adott országban. Itt van néhány tanács arra vonatkozóan, hogyan oszlassuk el a fogadó szervezetek részéről fennálló lehetséges kételyeket és fenntartásokat arra vonatkozóan, hogy vajon részt vegyenek-e a programban.

A nemzetközi önkéntes szolgálat gondolatával foglalkozó szervezetek segítése

- Először is: semmilyen szervezetet se erőltessünk a bekapcsolódásba csak azért, mert sürgősen szükségünk van egy fogadó helyre! Ennek egy megfelelően előkészített döntésnek kell lennie az egész szervezet részéről, mivel rengeteg energiát és erőforrást igényel.
- Gyakran a kapcsolattartó személy vagy a szervezet úgy érzi, hogy ez túl nagy teher. Ebben az esetben magyarázzuk el, hogy számos feladatot (pl. támogató vagy adminisztrációs feladatokat) ki lehet osztani akár a szervezeten belül vagy azon kívül is. Egy önkéntes csapat létrehozására is javaslatot tehetünk a szervezeten belül.
- Az is segítségünkre lehet, ha szervezetünk tagjait olyan képzésekre vagy találkozókra hívjuk meg, ahol más fogadó szervezetek képviselőivel ismerkedhetnek meg. Itt tapasztalatot cserélhetnek és nagyobb magabiztosságra tehetnek szert. Az is lehetséges, hogy létrehozunk egyfajta támogatórendszert, melyben mindig egy tapasztaltabb szervezet segít egy kevesebb tapasztalattal rendelkezőt.
- Mutassuk be a nemzetközi önkéntes szolgálatban való részvétel előnyeit (lásd 3.2 A küldő és fogadó szervezetek felkészítése): pozitív arculat kiépítése, kiterjedt nemzetközi kapcsolatok és partnerviszonyok, a szervezeten belül új irányzatok megjelenése, olyan feladatok előmozdítása, melyeket más-különben nem végeznének el stb.
- Építsünk ki bizalmat partnerszervezetünkkel, vegyük figyelembe aggályait és munkaritmusukat! Legyünk őszinték és átláthatóak!
- Gondoskodjunk személyes kapcsolatról a felelős személyek között! A partnerség legyen több egyszerű munkakapcsolatnál! Ne felejtjük el, hogy a vonal túloldalán vagy az internet másik végén lévő személyek is emberek!
- Valószínűleg az állhatatosság és a türelem is kulcsa lehet mindennek.

3.1.3 A szerződés megkötése

Habár a nemzetközi önkéntes szolgálat legegyszerűbb része a bizalom, mégis különösen javasolt a felek kötelességeinek írásban való rögzítése (főleg, ha hosszú távú együttműködésről van szó). Egy nemzetközi önkéntes szolgálati projektnek rengeteg szereplője van, nagyon sok a kihívás, és rengeteg pénz mozog. Éppen ezért: minden partner, így az önkéntes számára is úgy méltányos, ha a kötelezettségvállalásokat egy kölcsönös megállapodáson alapuló szerződésben részletesen rögzítik. A szerződés lehet, hogy túlzott bizalmatlanságnak tűnik, de ez nem gátolhatja a rugalmasságot. A szerződések azért vannak, hogy átláthatóságot teremtsenek és megelőzzék a dolgok rosszra fordulását. A legtöbb esetben a támogató a projekt valamennyi résztvevőjétől aláírt együttműködési megállapodást kér.

Figyelem! Különböző modellek és szerződési minták léteznek. Az egyes országokban a szerződéskötésre vonatkozó követelmények különbözőek lehetnek. Kérjük ezekben járatos személyek vagy jogi tanácsadók segítségét az országban hatályos eljárásokra vonatkozóan!

Egy alapszerződés rendszerint a következőket tartalmazza:

- A szerződést aláíró felek nevét és címét (a mi esetünkben az önkéntes, a küldő és fogadó szervezet, beleértve a törvényes képviselő(ke)t).
- A nemzetközi önkéntes szolgálati projekt címét, kezdetének és végének időpontját.
- A szerződést aláíró felek feladatainak és kötelezettségeinek részletes leírását: elsősorban az önkéntes munkaköri leírását, valamint a küldő és fogadó szervezetek partnerviszonyának minimális minőségi követelményeit.
- Aláírások a küldő és fogadó szervezetek, valamint az önkéntes részéről.
- A szerződésben ki kell kötni, hogy az önkéntes tevékenységért nem jár fizetség – az nonprofit célú és nem helyettesít semmilyen fizetett munkát.

zetségeket, e fejezet a fogadó szervezeteknek is érdekes lehet, akik a küldő szervezetek segítségével, közvetlenül toborozzák saját önkénteseiket. Javasataink és tanácsaink nagy részét azoknak a szervezeteknek ajánljuk, amelyek a hosszú távú önkéntes szolgálatban érintettek, de könnyen megfelelnek a rövid távú programoknak is. Ahogy korábban már rámutattunk, nem szükséges minden munkát egyedül elvégezni: arra is lehetőség van, hogy a már létező hálózatok egyikével működünk együtt (lásd II. számú melléklet: A nemzetközi önkéntes szolgálatl foglalkozó szervezetek, programok és platformok áttekintése).

3.2.1 Az önkéntestoborzás elemi lépései

1. Ismerjük meg saját programunkat!

Mielőtt nekikezdünk az önkéntesek felkeresésének, természetesen tudnunk kell, hogy miért is van rájuk szükségünk. Ahogy már a 2.2 A projektciklus című fejezetben rámutattunk, tudnunk kell, hogy miért szeretnénk önkéntesekkel dolgozni, és át kell gondolnunk, hogy szükség van-e segítségükre a projekthez. Továbbá vegyük fontolóra a következőket: szükségünk van-e egy részletes munkaleírás kidolgozására vagy megszerzésére a lehetséges vagy potenciális önkéntesek számára. Többek között olyan dolgokat kell átgondolni, mint pl. célok vagy a projekt helyszíne a fogadó szervezetnél; felelősségek és feladatok, amelyeket fel kell vállalni; szükséges jártasság vagy képzettség; mit nyer vele az önkéntes és mit a projekt; ráfordított idő, helyszín, támogatás és felkínált képzés, lehetséges szabaddidő; az értékelés és az utókövetés módjai.

Ha egy küldő szervezet vagyunk, meg kell bizonyosodnunk afelől, hogy a fogadó partnertől kapott információ valóban az, amire szükségünk van ahhoz, hogy meghirdessük a meglévő önkéntes szolgálati helyeket. Egyik módja ennek, ha mi is részt veszünk az önkéntes szolgálati helyek leírásának rövid megfogalmazásában.

2. Ismerjük meg célcsoportunkat!

Eldönthetjük, hogy milyen érdeklődésű fiatalokat célzunk meg, pl. azzal, hogy önkéntesünk ideális leírását alkotjuk meg, vagy pont az ellenkező módon járunk el és megkérdezzük magunktól, hogy milyen fiatal érdeklődhet programjaink iránt.

3.2 Az önkéntesek toborzása és kiválasztása

E fejezetben különböző módokat mutatunk be arra, hogy miképp vonjunk be önkénteseket a nemzetközi önkéntes szolgálatba. Habár elsődlegesen a küldő szervezeteket célozzuk meg, akik mind hosszú, mind rövid távra vállalnak kötele-

3. Alakítsunk ki átlátható pályázati eljárást!

Potenciális önkéntesek gyakran távol maradnak a világos pályázati eljárás hiánya miatt. Sok félreértés elkerülhető úgy, hogy ugyanazon személyek adnak tájékoztatást az önkéntes szolgálat lehetőségeiről, ezáltal ugyanazt az információt nyújtva (pl. részleteket a célokról, fogadó szervezetről, a munkaleírásról). A következő lépés lehet egy információs csomag pályázati űrlappal vagy egy interjú, vagy akár egy csoporttalálkozó. Egy információkérést követően lehetőleg 48 órán belül telefonáljunk vagy küldjünk levelet.

4. Érthető üzenetet tegyünk közzé!

Az információs anyagokban használt nyelvezet olyan legyen, amilyen a célcsoportunknak leginkább megfelel, ugyanakkor legyen lényegre törő! Bizonyosodjunk meg afelől, hogy az információs anyagokban választ adunk azokra az általános kérdésekre, amelyeket az újdonsült toborzottak általában feltesznek: Mit fogok csinálni? Milyen gyakran? Hol és mikor? Milyen támogatást fogok kapni? De a legalapvetőbb kérdésre is, miszerint „Miért lennék önkéntes a szervezetnél?”, adjunk választ!

A felhívás tartalmát 3 részre oszthatjuk: a szükséglet vagy a megoldandó probléma megfogalmazása (az ok), az önkéntes mit tehet ennek érdekében (a feladat), s mások, illetve az önkéntes mivel gazdagodik ez által (az előnyök).

Például:

„A fiatal felnőtteknek meg kell adni azt a lehetőséget, hogy egy gondoskodó és biztonságos környezetben nőjenek fel. Sajnálatosan nem minden fiatal felnőttnek van meg a lehetősége, hogy ilyen körülmények között éljen (az ok). Segíthetsz nekik, ha részt veszel projektünkben, Dániában, ahol egy menedékszállót működtetünk szorongó, kétségbeesett tinédzserek számára (a feladat). Segíthetsz nekik, hogy új készségeket sajátítsanak el és életüket újra kezdjék. Arra is van lehetőség, hogy új barátokat szerezz és megismerkedj a fogadó szervezet kultúrájával (az előnyök).”

Természetesen ezt az egyszerű üzenetet tovább lehet fejleszteni kiegészítő információkkal mindhárom részben. Ezt úgy is megtehetjük, hogy mind a három részt tényekkel, személyes példákkal, idézetekkel vagy tapasztalatokkal támasztjuk alá. Bármilyen is az üzenet: legyen őszinte! Tartózkodjunk attól, hogy a dolgokat túl jó fényben tüntetjük fel, ha az érintett feladatok valójában nehezek és sok energiát igényelnek.

Toborozási technikák: érvek és ellenérvek

Számtalan módja van annak, hogyan juttassuk el ajánlatunkat a potenciális önkéntesekhez, de mindegyik mellett és ellen is szólnak érvek. A döntés a miénk.

Az élőbeszéd ereje

Önkéntes programunkat korábbi vagy jelenlegi önkéntesek segítségével tudjuk leghatékonyabban népszerűsíteni, de családjaik és barátaik segítségével is. Akik nekünk dolgoznak és akik önkénteseink révén bizonyos előnyökhöz jutnak, pozitív képet festenek a nemzetközi önkéntes szolgálatról. Előnyt kovácsolhatunk az efféle népszerűsítésből úgy, hogy rendszeresen megkérjük önkénteseinket és munkatársainkat arra, hogy személyesen beszéljenek a külföldi önkéntes programról barátaiknak és rokonaiknak.

Érvek: a bevonás módszere a személyes elköteleződésre épít, egyszerű és költségmentes.

Ellenérvek: véletlenszerű és csekély a rálátásunk arra, hogy hogyan történik az információ közvetítése (melyek lehetnek pozitívak és negatívak).

Kiscsoportos találkozók

Az egyik módja annak, hogy az élőbeszéd segítségével történő toborzás előnyeit összekapcsoljuk egy megtervezettebb módszerrel az, hogy kiscsoportos találkozót szervezünk azok számára, akik érdeklődnek a nemzetközi önkéntes szolgálat iránt. Korábbi önkéntesek elhozhatják magukkal barátaikat vagy rokonaikat. Hogy ezt sokkal vonzóbbá tegyük, egy kisebb eseményt is szervezhetünk e köré, mint pl. egy ebédet vagy egy partit. A visszatért önkéntesek az élményeknek egy sokkal személyesebb, míg a szervezeti tagok egy sokkal formálisabb aspektusán keresztül tudják bemutatni a programot és a jelentkezés folyamatát.

Érvek: lehetővé teszi, hogy olyan csoportokhoz is eljussunk, informális és formális módszerekkel egyaránt, amelyek majd multiplikátorokként lépnek fel és új embereket vonnak majd be.

Ellenérvek: lehetséges, hogy csak passzívan végighallgatnak, ezért lehet, hogy további lehetőségeket kell majd teremtenünk ahhoz, hogy a találkozót követően is szoros kapcsolatban maradjunk (pl. telefonhívással vagy további információküldéssel).

Prezentációk, előadások és különleges események

Menjünk ki a szabadba egy napra, ahol egy szélesebb közönségnek mutathatjuk be az önkéntes szolgálat lehetőségeit! Kérhetünk egy standot vagy prezentációs lehetőséget is egyes találkozókra vagy szemináriumokon, különösen azokon, amelyek az önkéntességről, a fiatalokról, illetve szakmai vagy képzési lehetőségeikről szólnak.

.../

Érvek: ezek az események lehetővé teszik, hogy egy szélesebb közönséghez jussunk el és számos szóróanyagunkat közlétegyük. Szervezetünket abban is segíthetik, hogy növelik pozitív megítélését.

Ellenérvek: ezek kevésbé személyesek és az érdeklődőknek csak kis százaléka fog majd további információért folyamodni. Tehát ne legyenek túl nagy reményeink!

Nyomatott anyagok, mint pl. szóróanyagok és hírlevelek

A tevékenységünket bemutató szóróanyag vagy brosúra szép képeivel és az önkéntesek bemutatásával egy állandó emlékeztetőt nyújt a potenciális jelöltek részére, amit elővehetnek, ha az önkéntesség mellett döntenek. Kínálhatunk előzetes jelentkezési űrlapot is vagy egy letéphető szelvényt, mellyel további információt kérhetnek. Ne felejtjük el, hogy üzenetünket mindenki számára könnyen érthetővé kell tenni. Egy hírlevélbe betehetjük az aktuális nemzetközi önkéntes szolgálati lehetőségekről, a jelentkezési procedúrákról vagy közvetlenül az önkéntességről szóló figyelemkeltő cikkünk mellé pl. egy külföldi önkéntes levelét is stb.

Érvek: a nyomtatott anyagok kiválóan alkalmasak arra, hogy nagy mennyiségben terjesszük az információt, pl. postai terjesztéssel vagy nagyobb események alkalmával. Ezeket más szervezetek vagy információszolgáltatók is felhasználhatják arra, hogy tájékoztassanak másokat a programokról.

Ellenérvek: a nyomtatott anyagok nagyon könnyen elavulnak és túl költségesek lehetnek.

Internet és e-mail

Manapság gyakran honlapokra utalunk ahelyett, hogy telefonszámot vagy szórólapot adnánk. Könnyen emészthető „étvágygerjesztőket” tehetünk fel honlapunkra azért, hogy segítsük az embereket közelebb hozni az önkéntesség gondolatához. Az idelátogatók háttér-információkat szerezhetnek szervezetünkről, betekintheznek a jelentkezési procedúrába is, vagy akár a jelentkezési űrlapot is megnézhetik online módon. A témához kapcsolódó hasznos linkeket is feltehetünk honlapunkra, melyre egyéb toborzási módok segítségével is felhívhatjuk a figyelmet (pl. találkozók, cikkek és kiadványok révén).

E-mailen keresztül is elküldhetjük hírleveleinket (lásd a fentiekben) elektronikus módon.

Érvek: az interneten található információ dinamikus – csak egy kattintás a linke. Az érdeklődő

önkéntesek bárholnan információhoz juthatnak, és mi mindig a legfrissebb információt kínálhatjuk. Az e-mailen keresztül hírlevél nagyon olcsó, mivel nem szükséges a nyomtatás és a postázás.

Ellenérvek: egy vonzó honlap kifejlesztése és szükséges rendszeres frissítései költségesek lehetnek. Valamint ez a módszer kirekeszti azokat az embereket, akiknek nincsen számítógépük és az internethez hozzáférésük.

A média

A helyi vagy nemzeti médiával – pl. újságok, rádió, televízió – és kulcsfontosságú embereikkel való kapcsolat kialakítása ingyenes publicitást szerezhet számunkra. Nagy valószínűséggel a programok reklámjait nem fogják közzétenni, de lehetséges, hogy hajlandók cikket, riportot vagy valamilyen, az önkéntesekről vagy munkájukról szóló megjelenést biztosítani. Rendszeresen küldjünk sajtóanyagokat a médiának és tájékoztassuk őket tevékenységeinkről, eredményeinkről.

Érvek: egy újságcikk, egy rádióriport vagy egy televíziós műsor ezekkel teremthet kapcsolatot egy időben. A médiában való megjelenés növelheti a programunkban részt vevő embereink önbizalmát.

Ellenérvek: tömeges válaszokat kaphatunk, melyek kezelésére lehet, hogy nem vagyunk felkészülve. Az újságírók lehet, hogy nemcsak programjaink kellemes aspektusai iránt érdeklődnek, hanem hiányosságainkat is fel akarják tární. Legyünk felkészülve ezek bölcs kezelésére!

Hirdetés

Egy hirdetés lehet fizetett vagy ingyenes. Saját kiadványainkat és honlapunkat használjuk fel például a nemzetközi önkéntes szolgálatról szóló hirdetések és az ehhez kapcsolódó lehetőségek közzétételére. Ugyanezt tehetjük meg ingyenesen a hozzánk közel álló szervezetek kiadványaiban is, hogy ügyünket szolgáljuk. Egy másik mód, ha amellet döntünk, hogy fizetünk a médiában való megjelenésért. Ez esetben az üzleti világból vagy máshonnan szerezhetünk szponzorokat a hirdetésünkhöz.

Érvek: a hirdetések minél szélesebb közönséget érintenek, annál több emberhez jutnak el. Ha ezek a reklámok megkapóak, akkor egy rendkívül jó módja annak, hogy az emberek emlékeztetőbe bevéssék.

Ellenérvek: a hirdetések csak nagyon drágán lehet közzétenni, és az eredmények pedig nem mindig felelnek meg elvárásainknak, illetve azt a benyomást is kelthetik, hogy kétségbeesetten keressük az önkénteseket.

3.2.2 Az önkéntesek kiválasztásának módszerei

Az önkéntesek toborzása nem arról szól, hogy anynyi önkéntest gyűjtünk be, amennyi csak lehetséges, hanem arról is, hogy a megfelelő önkénteseket a megfelelő projektre találjuk meg. Ennek követ-

keztében a kiválasztás szükségessé válik ahhoz, hogy a megfelelő önkéntest a megfelelő projekthez illesszük. A két alapvető kiválasztási módszer a jelentkezési űrlap, illetve az interjú.

Jelentkezési űrlap

Akár hosszú, akár rövid távú önkéntes szolgálati projektről beszélünk, minden jelölt esetén nagy je-

lentőséggel bír a jelentkezési űrlap. A jelentkezési űrlap nemcsak a személyes adatok begyűjtésére alkalmas, hanem hatékony eszköz arra is, hogy kijelöljük a feladatot az önkéntes számára az adott helyen. De lehetőségünk van arra is, hogy többet tudjunk meg azokról az emberekről, akiket mindez vonz, és ezáltal a jövőbeni toborozási stratégiánkhoz is segítséget nyújt.

Hogyan kell kinéznie egy jelentkezési űrlapnak? Rövidre kell szabnunk, de néhány elemi dolgot szükséges beletennünk:

- Személyes adatok (pl. teljes név, cím, telefon, életkor, nem);
- A program időtartama (pl. ha különböző időtartamú projekteket kínálunk);
- Szívesen választott projektek/tevékenységek (pl. ha különböző érdeklődési területen kínálunk projekteket);
- Szívesen választott ország/régió (pl. ha különböző országokban/régiókban vannak önkéntes szolgálati lehetőségeink);
- Kérdéseket kell feltennünk továbbá a motivációval, az elvárásokkal, az attitűdökkel, a szükség-

letekkel kapcsolatban. Az ezekre adott válaszok sokkal fontosabb információkat tartalmaznak a megfelelő önkéntes megtalálására.

Ha szükségünk van arra, hogy továbbítsuk ezeket az információkat különböző emberekhez és partnerszervezetekhez, akkor érdemes megfontolnunk az elektronikus jelentkezési űrlapot. Az interneten keresztüli regisztráció az érvénytelen jelentkezések számát is csökkentheti (pl. hiányzó adatok, téves adatok), és megkönnyítheti az adatok számítógépes feldolgozását (listák nyomtatása, levelek szerkesztése).

Az interjú

Sok szervezet mellőzi a jelöltekkel való személyes találkozást: vagy azért, mert időigényes, vagy mert megelégednek az űrlapon szereplő információkkal. Azonban egy interjú sokkal több információt nyújthat nekünk a jelentkező elkötelezettségéről, és lehetővé teszi azt is, hogy a jelentkezőt a hozzá leginkább illő külföldi önkéntes szolgálati helyhez párosítsuk.

Tanácsok az interjú levezetésére

1. Válasszuk ki a helyszínt!

Az interjút barátságos környezetben kell lebonyolítani, ami ne legyen túl hivatalos, de ne is legyen túl kötetlen (pl. egy csendes szobában, nem túl nagy helyen a szervezetünknel); ideális esetben nincs köztünk és a jelentkező között fizikai korlát (pl. íróasztal, pult stb.).

2. Mutatkozzunk be!

Mutatkozzunk be az önkéntesnek és magyarázzuk el, hogy hogyan kapcsolódunk mi a szervezethez (pl. milyen beosztásban dolgozunk)! Ez nyíltságot és átláthatóságot közvetít.

3. „Törjük meg a jeget!”

Próbáljuk meg lazítani az önkéntest – ahogy magunkat is – azáltal, hogy először néhány szót váltunk olyan semleges dolgokról, mint pl. az időjárás, az interjúra való utazás, vagy kínáljuk meg teával vagy kávéval stb.!

4. Kezdjük egy köszönettel!

A velünk szemben lévő személy az általunk kínáltak iránt érdeklődést mutatott, így ezért mi szeretnénk köszönetünket kifejezni.

5. Ellenőrizzük az adatokat!

Ellenőrizzük, hogy az a személy érkezett-e, akit a találkozóra vártunk (a megfelelő személy jött-e a megfelelő projektre)! Ekkor jön el az ideje, hogy kézbe vegyük a jelentkezési űrlapot.

6. Határozzuk meg célunkat!

Röviden magyarázzuk el az interjú célját, mondjuk el a jelöltnek, hogy milyen időtartamú lesz, és mutassunk be egy-két példát a kérdéstípusokból, amiket majd kérdezni fogunk! Mondjuk meg a jelöltnek, hogy ő is feltehet kérdéseket szervezetünkről vagy az önkéntes szolgálatról!

7. Mutassuk be szervezetünket és a programot!

Fordítsunk arra időt, hogy elmagyarázzuk az önkéntes tevékenység hátterét (célok, stratégia, munkaleírás stb.), mielőtt nekifognánk a jelentkező kéréseinek!

8. Kérdések

Előre megtervezett kérdések sora irányadó lehet az interjú számára, de vigyázzunk, hogy az ne legyen mesterkél! Tegyük hozzá vagy vegyünk el bizonyos kérdéseket attól függően, hogy hogyan alakul a beszélgetés! Kerüljük az igen-nemmel megválaszolható kérdéseket! Ilyesmiket kérdezhetünk:

- Miért fontos számodra az önkéntesség?
- Milyen tapasztalatokkal rendelkezel az önkéntes tevékenység e területén?
- Mit szerettél a munkádban vagy korábbi önkéntes tevékenységeidben?
- Éltél-e valaha külföldön, ha igen, milyen volt?
- Hogyan jellemeznéd a konfliktuskezelési módszeredet?
- Mit gondol a családod és mit gondolnak a barátaid a döntésedről?

Miért akarsz önkéntes lenni az adott munkaterületen/országban?

Adjunk visszajelzést, mielőtt az önkéntes megválaszolja a kérdéseket – ez lehet egy bólintás, egy „igen” beszúrása itt és ott vagy egy bővebb kommentár arra, amit hallottunk. Ne halmozzuk a kérdéseket: 10-15 kérdés elegendő kell, hogy legyen, de térjünk vissza, ha nem vagyunk elégedettek egy válasszal, vagy ha valamivel kapcsolatban kétségeink merülnek fel!

9. Zárjuk le az interjút!

Úgy zárjuk le az interjút, hogy megbizonyosodunk afelől, minden kérdést felítettünk és a jelentkezőnek sincs több mondani- vagy kérdeznivalója. Magyarázzuk el a jelöltnek, hogy mik lesznek a következő lépések (pl. mennyi időn belül fogjuk újból megkeresni levélben vagy telefonon)!

3.2.3 Amikor az önkéntesek speciális kiválasztására van szükség

Amikor kiszolgáltatott helyzetben lévő célcsoportokkal dolgozunk (gyerekek, kisebbségek, szellemi vagy testi fogyatékkal élők, idős emberek vagy krónikus betegségben szenvedők mint pl. rák- vagy AIDS-betegek, (egykori) alkoholisták vagy drogfüggők), szeretnénk arra választ kapni, hogy ezek az emberek az önkéntesünkkel biztonságban lesznek-e. Ezért a speciális kiválasztás (és felkészítés) segítségünkre lehet abban, hogy a kockázatot minimalizáljuk és a célcsoportunknak nyújtott szolgáltatást optimalizáljuk. Nem akarunk paranoiát kelteni, csak egy tudatos és átlátható kiválasztási stratégiát szeretnénk ösztönözni. Lásunk néhány támpontot, melyek segíthetnek!

1. Tisztázzuk a bántalmazás és a helytelen viselkedés természetét!

Szervezetünknek tisztában kell lennie azzal, hogy mi tekinthető bántalmazásnak és helytelen viselkedésnek (törvény szerint vagy saját erkölcsi megítélésünk alapján) abban az értelemben, hogy az önkéntesek hogyan foglalkoznak és milyen viszonyban vannak célcsoportunkkal. Írásba kell foglalni azokat az irányadó szabályokat, amelyek behatárolják a bántalmazás és a helytelen viselkedés mibenlétét, valamint a követendő procedúrát

arra az esetre, ha a helytelen viselkedés fennállna. Mind szervezetünk tagjait, mind az önkénteseket tájékoztatnunk kell ezekről és igazodnunk is kell ezekhez (pl. hogy a gyerekekkel vagy fiatal felnőttekkel való fizikai kontaktus vagy a projekt területén történő alkoholfogyasztás esetén mi a teendő).

2. Ellenőrizzük az önkéntes feladatleírását!

Az önkéntes feladatainak leírása és a szükséges segítségnyújtás mértéke, valamint az igényelt készségek és tapasztalatok példaként jelzik nekünk, hogy az önkéntes szolgálat milyen mértékű kockázatokkal jár. Ennek megfelelően dönthetünk úgy, hogy speciális válogatást rendezünk egy bővebb jelentkezési űrlap, speciális írásos tesztek, személyes kérdőívek, szervezetünk különböző embe-reivel készített interjúk vagy szimulációs játékok segítségével.

3. Különböző embereket vonjunk be a válogatásba!

Egy interjú során például egyvalaki csak bizonyos dolgokat vesz észre, míg mások azt figyelmen kívül hagyják. Egykori vagy jelenlegi önkéntesek segítségével lebonyolított „kortárs-interjú” megint egy más fényben tüntetheti fel a jelöltet egy olyan valakinek a szemszögéből, aki igazán ismeri az adott munkát.

4. Több helyről gyűjtünk információt!

Ha úgy gondoljuk, hogy az önkéntes jövőbeni feladatai egy hiteles, megbízható háttérrel rendelkező embert igényelnek, vegyük fontolóra, hogy személyes referenciákat kérjünk, melyek első kézből szerzett információt nyújtanak az önkéntesnek a kérdéses célcsoporttal folytatott munkájáról. Speciális kérdéseket tegyünk fel, például:

- Van-e valamilyen fenntartása a kérdéses célcsoporttal foglalkozó személlyel kapcsolatban?
- Ajánlaná-e ezt a személyt erre a pozícióra, és miért?
- Amennyiben ezt a személyt választanánk, milyen képzést javasol?/Ön szerint sok segítséget igényel ez a személy?

5. Próbaidő

Lehet, hogy próbaidőt kívánunk alkalmazni azokban az esetekben, amikor veszélyeztetett célcsoporttal van dolga önkéntesünknek. Ez ki fogja egészíteni a kezdeti válogatási eljárást és lehetőséget ad arra, hogy az új önkéntes alkalmasságát értékeljük, mielőtt a végleges döntést meghoznánk.

6. Rendőrségi vizsgálatok

Egyes országokban (pl. az Egyesült Királyságban) lehetnek rutin- vagy kötelező rendőrségi vizsgálatok azoknál az önkénteseknél, akik speciális célcsoporttal foglalkoznak, pl. gyerekekkel. Más országokban erkölcsi bizonyítványt kell felmutatni arról, hogy az önkéntes büntetlen előéletű. Meg kell győződnünk arról, hogy szervezetünk eleget tesz-e azoknak a hazánkban érvényben lévő jogi előírásoknak, amelyek bizonyos pozíciókra csak bizonyos emberek kiválasztását teszik lehetővé – természetesen anélkül, hogy ezzel elijesztenénk az önkénteseket.

Figyelem! Tartsuk tiszteletben a személyiségi jogokat! A speciális válogatás célja nem az, hogy a jelöltek magánéletében vágjunk, hanem, hogy megismerjük őket annyira, hogy fel tudjuk mérni alkalmasságukat és korlátaikat. A jelentkezőről szerzett személyes információkat bizalmasan kell kezelni: csak azokkal a személyekkel szabad megosztanunk, akiknek ezekről tudniuk kell (pl. a fogadó szervezet mentorával).

3.3 A résztvevők felkészítése

A nemzetközi önkéntes szolgálat valójában arról szól, hogy új távlatokat nyissunk meg azáltal, hogy a különböző realitásokat – a szervezet és tagjainak realitását – ütköztetjük. Egy nemzetközi önkéntes szolgálati projekt sikere nagymértékben függ attól, hogy az egyes résztvevők mennyire felkészültek. Sok krízis és konfliktushelyzet megelőzhető lenne az alapos felkészítés révén.

3.3.1 Az önkéntesek felkészítése

Ahogy azt a 2.1 A nemzetközi önkéntes szolgálat szereplői című fejezetben taglaltuk, a felkészítés nagyrészt a küldő szervezet felelőssége még akkor is, ha ideális esetben a küldő és a fogadó szervezet egyaránt részt vesz a folyamatban. A fogadó szervezet csak befejezi a felkészítést és pótolja a hiányosságokat (lásd 4.1 Az önkéntes fogadása és a megérkezés utáni eligazítás). Néhány, az alábbiakban leírt részlet sokkal inkább a hosszú távú, mint a rövid távú projektekre jellemző. Általánosságban elmondható, hogy minél hosszabb idejű a külföldi tartózkodás, és minél inkább eltérő kultúrájú a fogadó ország, annál intenzívebb felkészítésre van szükség.

Az önkéntesek felkészítését három tengely: a motivációk és elvárások, a munka és életkörülmények az elhelyezésnél, valamint az interkulturális felkészítés mentén lehet felépíteni.

Miért akar az önkéntes részt venni a projektben? Motivációk és elvárások

Az önkéntesek azon indokainak ismerete, hogy miért kívánnak részt venni a nemzetközi önkéntes szolgálatban, nélkülözhetetlen ahhoz, hogy már a kezdetektől elkerüljük a félreértéseket. Ugyanennyire fontos az is, hogy tudatosítsuk az önkéntesekben a fogadó szervezet motivációit: hogy ők miért fogadnak külföldi önkénteseket. Mindkét oldal elvárásait igazítani kell egymáshoz (lásd 1.4 A nemzetközi önkéntes szolgálatban való részvétel okai).

Ezekon a speciális motivációkon kívül hozzáadott érték lehet az is, hogy az önkénteseknek bemutatjuk az önkéntes szolgálati mozgalom történetét annak érdekében, hogy saját részvételüket egy sokkal tágabb társadalomtörténeti perspektívában helyezhessék el (lásd 1.3 A nemzetközi önkéntes szolgálat háttere).